

AKKUŞ

Mayıs 2016 - Sayı 4
Akbaş Çoban Köpeğini Koruma ve Araştırma Derneği (AKAD) dergisidir.

İÇİNDEKİLER

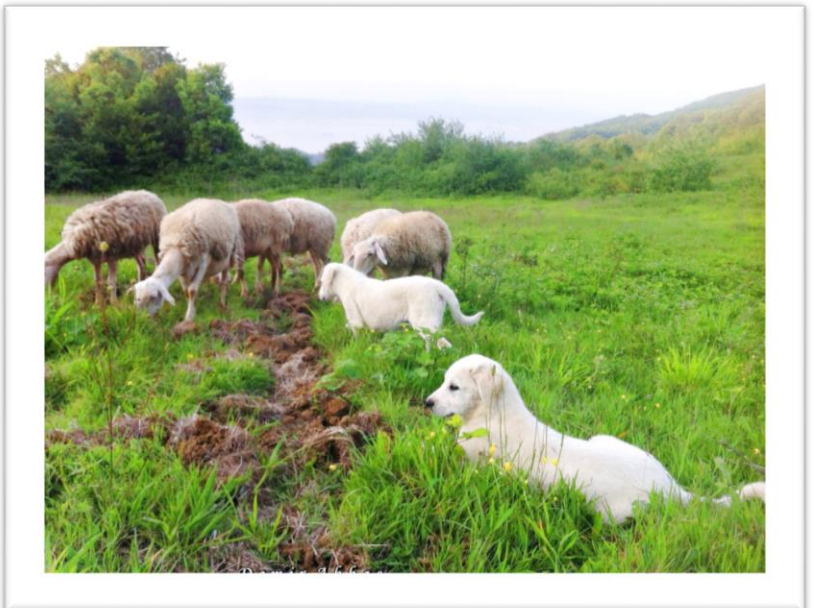
1. Editörden	3
2. Haberler	4
3. Akbaş'ın geleceği emin elerde: Taha Sonakalan.....	5-6
4. Standart Yazma süreci	6-12
5. Akbaş Irk Standardı	12-20
6. Köpeklerde Dış Yüzey Terminolojisi	21
7. Yavru damızlık seçerken	22-26
8. İş köpeği tesi mümkün mü?	26-27
9. Köpeklerde Tırs	27-28
10. Xylitol Zehirlenmesi	29-30

Farkındayım **AKKUŞ**'un son sayısı 2009 yılındaydı. Biraz ara vermiş olabiliriz. Aradan geçen yaklaşık 7 yılda derneğin ve Akbaş ile ilgili çalışmaların yeni bir aşamaya geldiğini söyleyebilirim.

Bu sayımıza haberler bölümünde 9 Nisan Kadıköy CAC yarışmasından kısa bir haberimizle başlıyoruz. Cem Demir yarışmada köpekleri Fırtına ve Prenses'le ırkı başarıyla temsil etti. Kendisini tebrik ediyoruz. Hemen ardından Taha Sonakalan arkadaşımızın gencecik yaşına rağmen Akbaş'a olan bilinçli ilgisini yine kendi ağzından okuyabilirsiniz. Akbaş'ın geleceğinin yeni nesille birlikte emin ellerde olacağına bu yazıyı okuduktan sonra tekrar kanaat getiriyoruz. Bu sayımızda en büyük gelişme ilk defa yayınladığımız Akbaş ırk standardimiz. Çalışmanın sonlanması beklediğimizden biraz uzun sürse de ırkın en iyi şekilde tanımlandığını düşünüyoruz. Üreticilerimize hayırlı olsun.

Bu sayımızda ayrıca ırk standardinin yazılma sürecini ve nereden nereye nasıl geldiğimizi tekrar özetlemek istedik. Artık resmi ırk standardimiz olduğuna göre üretim için seçilecek damizliklerden bahsetmeye başlayabiliriz. Bir Akbaş batınında hangi yavruyu hangi kriterlere dayanarak seçebileceğimiz konusunda önemli noktaları "Damizlik Yavru Seçimi" başlıklı yazımızda özetlemeye çalıştık. Ardından sürü köpekleri için aynen bazı diğer ırk gruplarında olduğu gibi bir çalışma testi geliştirmenin mümkün olup olmadığını kısaca masaya yatırdık. Son olarak da köpeğin dış yüzeyinin kinolojik tanımlarını listelemek için standarttaki tanımların biraz daha açık olmasını amaçladık. Bunca aradan sonra çıkan bu ilk sayımızı bilgilendirici bulacağınızı umuyoruz. Bir sonraki sayımıza görüşmek üzere.

Cem Demir'e ait Akkız ve Luna yeni koyunlarına alışırken.

AKBAŞ HABERLER

KADIKÖY CAC'DE AKBAŞLARIMIZ BOY GÖSTERDİ.

Köpek Irkları ve Kinoloji Federasyonu'nun (KIF) 3 Nisan 2016 Pazar günü düzenlediği Kadıköy CAC yarışmasına Akbaş Coban Kopeği kategorisinde irki, Firtina ve Prens isimli kopekleriyle Cem Demir başarıyla temsil etti. Firtina'nın irkin en iyisi seçilmesinin yanı sıra çiftlerde de üçüncü olarak irkin ringlerdeki görünürlüğüne büyük katkıda bulunmuş oldu. Cem Demir'i kutluyoruz.

AKBAŞ'IN GELECEĞİ EMİN ELLERDE: Taha Sonakalan

Köpeklerle ilgim ilkokul çağlarımda başladı. Ailemin desteğini şöyle açıklayabilirim: Hayvanlara olan sevgimi bildiklerinden doğum günümde bile kitaplar ve istediğim belgesel serilerini aldıklarını hatırlarım. Beğendiğim ırklarla ilgili kitaplarım sayesinde sayfalarca bilgiye sahip oldum. Köylerdeki akrabalarımı es geçemem, Kışlalar ve kırlarda günlerim geçti. Yaz kış her renk kurda rastgeldim. Sürülerdeki köpeklerin arasındaki hiyerarşiye tanık oldum. Hayatı boyunca köye gitmemiş yaşlılarıma rağmen ben, sürüye saldıran kurtların "koruyucu melekler" tarafından nasıl boğulduğunu canlı canlı gördüm.

İçimde hep bir köpek sahibi olma arzusu vardı. Geçen sene yaz tatiline haftalar kala "Ben köpek

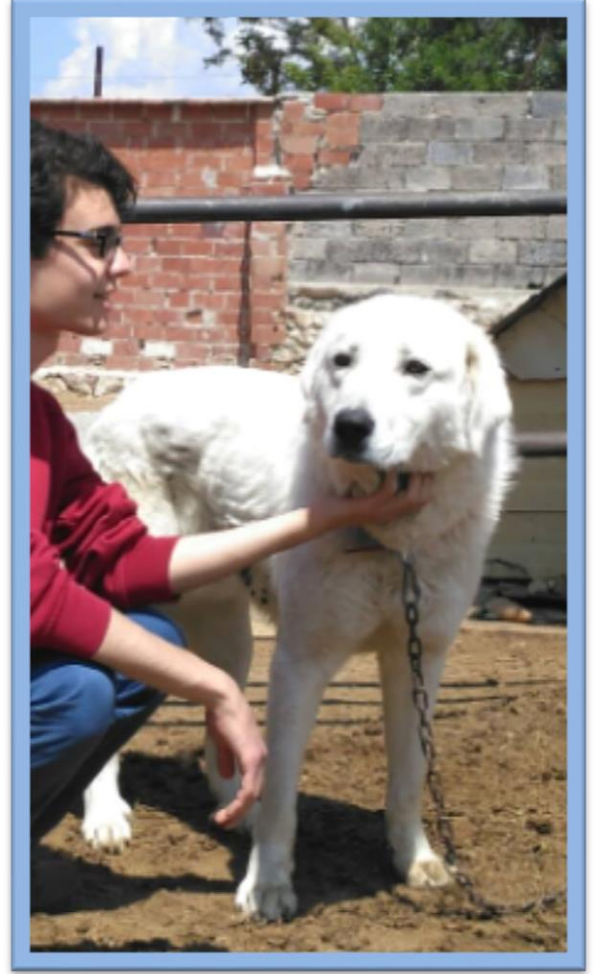
almalıyım!" dedim. Ancak doğru köpeği seçmeliydim. Yabancı ırkların en irilerini bile süs köpeği sayarım. Neden Yerli Irk olmasını? Geniş kapsamlı araştırmamda Akbaş Çoban Köpeği hoşuma gitti. Akça postu, asil duruşu ayrıca üstün zekasıyla ünlenmiş; otuz asırlık geçmişi olduğu varsayılan bu cins ne kadar şanslıyız ki bizim topraklarımız üzerinde. Hergün saatlerce ırk standartlarını inceledim. Tatil başlamış iki hafta geçmişti üçüncü gittiğim yetiştiricinin eniklerini beğendim ve onların da arasından Ateş'i seçtim. Ateş ismini ben koydum, ancak adına karar vermem hiçte kısa bir zaman almadı. Avlumuzda girdiğinde kemikleri sayılan üç buçuk aylık bir erkekti. Şuna eminim ki, ona kimse benim kadar iyi bakamazdı. İlk önüne yemeğini sunduğumda kafasını altı dakika kaptan ayırmadığını unutamam. Oğlum hergün değişiyordu,

olumlu deęişiminden çok mesutum.

Yaşını aştı, herkes tarafından beğenilen bir köpek oldu.İlk defa yarışmada rakiplerine karşı gerçek anlamda boy gösterecek.

Nadide güzelliikteki Akbaş Çoban Köpeği'ni nesiller boyunca sürdürmek benim gerçekleşeceğini bildiğim yegane emelimdir.Elbette oğlum Ateş'e benzer ne çok kalın ne de ince bir soy oluşturmayacak dişilerle sağlıklı çiftleştirmeler yaparak kısacası soyunun mastifvari ve tazımsı fiziksel özelliklerini değiştirmeden bu yolda daima yürümek istiyorum.

*İlk defa 2013 yılında yayınlanan yazımızı tekrar paylaşıyoruz.

AKBAŞ ÇOBAN KÖPEğİ'NİN IRK PARAMERTELERİNİ BELİRLEME SÜRECİ

Yaklaşık son 15 yıla baktığımda Akbaş'ın göreceli şanslı bir ırk olduğunu düşünüyorum. Hem yurtiçinde hem de yurt dışında. Kime göre mi?Görevdaşı Kangal Çoban Köpeği'ne göre.

Yurtiçinde 2000'li yılların özellikle de başlarında İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyük illerimizde düzenlenen yıllık pet fuarları ve Sivas, Kangal'daki Kangal Çoban Köpeği Festivali gibi

organizasyonlar dikkatlerin yerli ırklara çekilmesini sağlamıştı. Bu tip fuarları ziyaret edenler yerli ırklar stantlarında gördükleri koca kafalı masa kadar diye tarif ettikleri köpeklerin kendilerine nasıl da heybetli Kangallar olarak tanıtıldığını anlattıkça Kangalın kamuoyunun gözündeki resmi de tam oturmadan değişmeye başladı. Daha sonraki 10 yıl içinde o köpekleri orada Kangal altında sergileyen ve nam yapmış üreticilerin bu köpekleri bugün

Malaklı dediğimiz Aksaray köpekleriyle melezledikleri ortaya çıksa da ticari olarak el değiştiren bir popülasyon ve onun hevesli takipçileri çoktan yaratılmış olmuştur. Bu nedenle bugün ki sürüdeki Kangal Köpeği ile falancanın bahçesindeki Kangal Köpeği birbirine benzeyemiyor.

Benzer sancılar Sivas, Kangal'da düzenlenen Kangal Çoban Köpeği festivalinde de yaşandı.Şehir dışından getirilen o bahsettiğimiz köpekler

dağdaki köpeklerin yanında hemen irilikleriyle göz doldurmaya ve birincilikleri kapmaya başladılar.

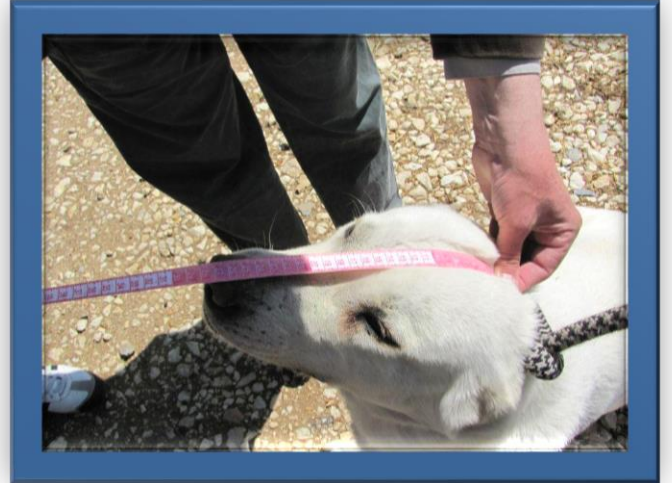
İtirazların sayısı artıp gerçek sürü köpeği sahipleri küstürülmeye başlanınca festival yönetimi bu sorunu sürü köpeği ve bekçi köpeği kategorisi olarak iki guruba ayırarak çözmeyi denedi; ama iki ayrı köpeği aynı ırk adı altında değerlendirmek yukarıda bahsettiğim nedenlerden dolayı gerçekçi olmadı ve festival düzenlenemez oldu.

Akbaş şanslıydı diyorum çünkü o, nadiren bu karmaşanın bir parçası oldu.Ticari üreticiler nadiren bugün sürülerde çalışan beyaz köpekler dikkatlerini çevirdiler. Adı Kangalla anılan üreticilerden biriyle konuştuğumda şunları söylediğini hatırlıyorum: "O köpekleri görüyoruz; ama bizim zevkimize göre küçükler. Bu nedenle dikkate almıyoruz." Aynen Kangal-Malaklı melezlemelerinden elde ettikleri gibi cımbızla topladıkları birkaç köpeğin omuz yüksekliğine göre beyaz bir köpek popülasyonu yaratmak isteseler de gene aynı üreticinin söylediği gibi bu köpekler diğerleri gibi büyümüyordu.

Akbaş tüm bu karmaşalı yılları bu nedenle ucuz atlattı.

Ölçüm Süreci

Akbaş Çoban Köpeğini Koruma ve Araştırma Derneği'ni (AKAD) 2007'de kurduğumuzda amacımız sürüdeki Akbaş Köpeklerini oldukları formda korumaktı.Hala daha da öyle.Bu nedenle 5 yılı aşkın bir süredir Sivrihisar ve köyleri olmak üzere Eskişehir yöresini defalarca ziyaret ederek ticari üreticilerin burun kıvırdıkları; ama çobanlarımızın hala sürülerini emanet ettikleri beyaz çoban köpeği popülasyonunu inceledik.

Amacımız popülasyonun bize kendisini anlatmasıydı.Öğretmenlerimiz sürüdeki köpekler ve onların sahipleri çobanlar olması gerekiyordu.Bunu yaparken bilimsel bir gözlem olması amacıyla hemen her köpeğin üzerinde kinolojik olarak belirlenmiş 35 noktanın ölçümü gerçekleştirildi.Bu şekilde belirli bir kafa tipi, boyut, kürk uzunluğu, eklem açıları gibi ırkı tanımlayan ortalama parametrelere ulaşabildik.Bu parametreler karşımıza çıkan herhangi bir beyaz çoban köpeğini Akbaş fenotipine uygun olup olmadığına bakarak kayıt altına alıp almayacağımız konusunda bizlere rehberlik ediyor.

Ticari bir beklentimiz olmadığından sürüde görevini hakkıyla yapan her köpek, çok atipik olmadığı sürece, bu havuza alındı. Tabii ki her köpek en ideal formunda değildi. Dişi boyutunda erkeklere rastlamadık değil örneğin; ama zaten bu nedenle ortalama alındı.

Ne en büyüğün büyümesine ne de en küçüğün yanılmasına kapılmamak için.

Süreç bize geçmişte Eskişehir ve çevresinde bir zamanlar yaygın olarak yetiştirilen bu beyaz köpeklerin neye benzediğini bu köpeklerin gene bize kendilerini anlatmalarıyla artık tamamlanmak üzere. Ölçülen her köpeği ve, artık yaptığımız gibi, belirlenen fenotipe (dış görünüm) uyan köpekleri kayıt altına almamız ve mikroçiplenmemiz sonucunda şu an 160'ın üzerinde köpek derneğimiz dolayısıyla Köpek Irkları ve Kinoloji Federasyonu (KIF) bünyesine kayıtlı bulunmakta. Bu sayı artık bu köpeklerden doğan batımların kaydıyla gün geçtikçe de büyümekte. Bu çok sevindirici bir gelişme. Bundan sonraki adım batım takiplerini yapıp bu köpeklerden doğan yavrular doğru

şekilde kaydedilerek 3. nesillere ulaşmak. Çünkü bir köpek üç nesil geriye gidildiğinde sadece bilimsel olarak safkan sayılabiliyor.

Bu süreç içinde kaydedilen köpeklerin soyları takip edilerek yavrularına özelliklerini ne kadar tutarlılıkta geçirecekleri değerlendirme imkânı bulacağız.

Akbaş'ı daha önce de söylediğim gibi şanslı kılan şey bu tip bir bilimsel çalışmayla popülasyonun halkımızın gözünde sulandırılmasına fırsat vermeden tanımlayabilme şansına erişmiş olmamız.

Keyfi iddialar

Geçmiş yıllar içinde sürüdeki köpeklere burun kıvrımlardan çeşitli argümanlar duyduk. I. Sivrihisar Akbaş Çoban Köpeği Sempozyumu'nda ki sempozyum derneğimizin girişimleriyle doğmuştu, şu lafları hatırlayanlar çıkacaktır. Ben sunumum sırasında "İşte sizlerin köylerinizde, size ait sürü köpekleri bunlardır ve kanımca böyle de korunmalıdır" dediğimde başka bir konuşmacı söz alarak "Balkan

Savaşlarında Türk ırkı küçülünce bu Kopekler de kuculdu. Akbaş daha iri köpekler halinde getirilmelidir.” iddiasıyla daha bir gün önce kurda karşı sürülerini emanet ettikleri ve memnun oldukları köpeklerini ölçtüğümüz köylülerimizin gözlerinin içine bakabiliyordu. Aynı kişi geçmiş yıllarda Sivas, Kangal’daki Kangal Çoban Köpeği Festivali’nde yabancı bir ziyaretçiye benim çevirmenliğim aracılığıyla Sivas’daki gerçek sürü köpeklerini kastederek şunları söylüyordu: “Buradaki köpekler benim köpeklerin altından merasimle geçer.”

Şu günlerde cılız da olsa duyduğumuz başka bir iddia ise kasten yoz köpeklerin ölçüldüğü ve bu nedenle parametrelerin sağlıklı bir sonuca işaret etmediği üzerine. 5 yıllık köy köy yapılan bir taramadan bahsediyoruz. Köy içinde ve dışında yayılımda olan sürülerde çalışan gördüğümüz her beyaz köpeğin, daha önce de söylediğim gibi çok atipik olmadığı sürece, ölçüldüğü bir taramadan.

Ve sonuçta 100’ün üzerinde birbirine benzer köpeklerle geri dönüyoruz.İddialara göre ise daha doğru olan diğerlerini bir nedenle görmezden gelmişiz.Bu nasıl mümkün olabilir?Köy köy o köpekleri bulmanın zorluğunu bilenler anlayacaktır.Sanki dağ tepe beyaz sürü köpekleriyle kayınıyormuş da bizler kötü niyetle küçük olanlarını seçmişiz gibi tutarsız bir iddiayla elde edilmek istenen ne olabilir?Eğer bahsedilen gerçekten sürülerin başındaysa o zaman neredeler?100 köpeklik tutarlı bir popülasyon çıkarabiliyorlar mı? Yoksa hemen hepsi birinin çiftliğinde kafeslerdeki ticari popülasyonun bir parçası mı? Ne hikmetse o efsanevi köpekler her zaman çok az sayıda ve sadece belirli kişilere aittir. Doğal olarak da bu köpekler çok pahalıdırlar. O zaman çobanın gerçek köpeğinin neden değersizleştirilmek istendiği de açıklık kazanmış oluyor.

Son bir iddia da bu köpeklerin kurt

yıkamayacağına dair. Bölge çobanı Akbaşlarıyla sürüye kurt ya da kendi değerleriyle "canavar" sokmuyor diyerek gurur duyuyorlar. Onları öldürebilmeleriyle değil. Kaldı ki Kangal

Gerektiğinde kurtla fiziksel temastan kaçmayacak cesur bir köpek yetiştirmek ve aynı zamanda kendini öldürtmeden görevine devam edecek hayatta kalma güdülerini muhafaza etmek bir sürü köpeğinde aranan şey olmalı. Nadiren ve şaibeli şartlarda gerçekleşen kurt öldürme olayını her köpek için olmazsa olmaz kılmayı idealleştirmek ve bunu 75-80 cm'lik köpeklerin tekeline bağlamak çobanlık pratiğine uymuyor.

Köpeği'nde arandığı söylenen bu özellik ırkı tanıyanların da kabul edeceği gibi çok azında mevcut. Kurtçul olmakla kurt öldürebilmek aynı şey değil.

Bu köpeklere oldukları halleriyle sürülerini emanet eden çobanların deneyimlerine tepeden bakmak ve onları kendi ideallerindeki bir köpeğe karşı yoz ve yetersiz olmakla suçlamak kibir değil de nedir? Bizim mi köpeği ait olduğu yöreden ve yetiştiricilerinden öğrenmemiz gerekiyor yoksa kendi ekmeğimize bal sürecektir iddialarla onları itibarsızlaştırmamız mı?

Sürüde ölçtüğümüz sağlam erkeklerden biri.

Doğru yolda olmak

Sonuçta KIF/AKAD ölçümlerini destekleyen Ankara, Ondokuzmayıs ve Mustafa Kemal Üniversiteleri Veteriner Fakülteleri işbirliği ile gerçekleştirilen ölçümler de bize aynı sonuçları vermiştir. II. Sivrihisar Akbaş Çoban Köpeği Sempozyumu sırasında yapılan bir sunumda ilk defa açıklanan sonuçlara göre Eskişehir, Sivrihisar ve Gölbaşı çevresinde 94 köpek üzerinde yapılan ölçümler ırk ortalamasını erkekler için 66.36 cm, dişiler için 62.30 cm vermektedir. Bizim ölçüm ortalamamız ise erkeklerde 68.71 cm, dişilerde 62.97 cm çıkmıştır.

Bu ölçümler yukarıda da ısrarla altını çizdiğim gibi sürüde başarıyla görev yapan Akbaş Çoban Köpekleri üzerinde yapılmış ve bizim ölçümlerimizle aynı oluşmuyor. Gelecek yıllarda Kuzeydoğu Anadolu Çoban Köpeği olmak üzere üzerinde çalışılacak pek çok ırk

sonuçlara ulaşılmıştır. Kimse sürüde 75-80 cm'lik Akbaşlar bulamamaktayken keyfe keder idealize edilen, olmayan bir popülasyon nedeniyle gerçek köpeklere tepeden bakılmanın, uzun yıllar verilen araştırmaların değersizleştirilmeye çalışılmasının artık bir sonu olmalıdır.

Bu arada unutulmamalıdır ki yukarıdaki değerler sadece ortalamadır. Bu henüz standarda giren maksimum ve minimum değerleri yansıtmamaktadır. Mezurayla hayali bir köpek hesaplayıp bundan dolayı kimse hayal kırıklığına uğramamalıdır.

Ülkemize ait sürü köpekleri sadece Akbaş ve Kangal Çoban Köpekleri'nden

şimdiden KIF'in çalışma takvimi içinde. Anadolu Sultan Tazısı ve Aksaray Malaklısı ölçümleri de hala devam

etmekte. İnanıyorum ki Kangal ve Akbaş sürecinde yaşanan kargaşanın gün ışığına çıkmakta olan diğer ulusal

ırklarımız üzerinde yapılacak çalışmalarda kolaylaştırıcı etkileri olacaktır.

1: Halk elinde yetiştirilen Akbaş köpeklerinde canlı ağırlığı ve vücut ölçüleri, Fatih Atasoy, Mustafa Uğurlu, Bora Özarslan ve Akın Yakan

AKBAS COBAN KOPEGI IRK STANDARDI

TAMAMLANDI.

5 yılı aşkın süredir devam eden çalışmamız sona ermiş bulunuyor. Bu süreç içinde pek çok kişinin desteği olmasaydı tabii ki bu noktaya gelemezdik. Hepsine tek tek teşekkür etmek istesek de liste uzun. Bu nedenle atladıklarımızdan özür dileyerek birkaç ismi sıralamak istiyoruz.

Öncelikle Eskişehir ve çevresindeki köylerde köpeklerini ölçmemize izin veren tüm sürü sahibi arkadaşlara teşekkür ederiz. En baştan beri desteğini ve emeğini hiç esirgemeyen Cem Sütunç, Ümit Özkanal, Emre Musluk, Okan Us ve Görkem Ayyıldız sayesinde yıllar içinde farklı mevsimlerde farklı köylere yaptığımız yolculuklar sonucunda hem eldeki popülasyonu daha iyi tanıdık hem de analiz edebildik.

Bu süreç içinde Sırbistan Kinoloji Federasyonundan FCI hakemi Dr Urošević'e de ırk parametrelerinin belirlenmesi amacıyla yuruttuğumuz ölçümlerin yapılması ve standardın yazılışındaki rehberliğinden dolayı teşekkürü borç biliriz.

Standardı okurken köpeğin ana çizgilerinin gözünüzün önünde canlanabileceğini umuyoruz. Bu nedenle gereğinden fazla matematiksel terim kullanmadık. Yine de belirli oranlar ve açılar değerleriyle birlikte standartta yerini aldı.

Pek çoğumuz önce malum omuz yüksekliğine odaklanacak gibi görünüyor. Ölçüm ortalamalarını gördüğünüzde şaşırabilirsiniz; ancak diskalifiye listesine baktığınızda üst sınır olmadığını göreceksiniz. Akbas artık daha dikkatli yetiştirilen bir ırk olduğundan omuz yüksekliğinin yeni nesillerle belirli oranlarda artacağını düşünüyoruz. Bu nedenle surulerde gözlemlediğimiz yüksekliklerle sınırlı kalmak istemedik.

Akbaş ırk tipini ve atletik hareket kabiliyetini koruduğu sürece iri köpeklerde sıkıntı yaşamayacağız. Irki baskalastirmeden ve eklem sağlığını bozmadan surude görev yapacak kopegi üretmek ana amaç olmalıdır.

İrkin geleceği için standardimizin iyi bir rehber olmasını diliyoruz.

Ulcumlerden yorgun donduğumuz bir akşam soluklanırken.

Soldan saga: Dr Urosevic, Ilker Unlu, Okan Us, Emre Musluk ve Cem
(Kaptan) Sutunc

TÜRK ÇOBAN KÖPEĞİ

AKBAŞ

(Breed name *in the country of origin*)

ORIGIN: Türkiye

RESMİ STANDARDIN YAYIN TARİHİ:

KULLANIMI: Sürü ve bekçi köpeği

FCI Grup 2Pinscher ve Schnauzerlar – Molossoid ırklar

SINIFLAMASI: – İsviçre Dağ ve Sığır Köpekleri

Bölüm 2.2 Dağ tipi.

İş yarışmalarına tabii değildir.

KISA TARİHİ ÖZET: Akbaş'ın ilk çıkış noktası tarihin derinliklerinde kaybolmuş görünse de Güney ve Doğu Avrupa beyaz sürü köpekleri zincirinin Türkiye halkasını oluşturduğu kolaylıkla söylenebilir. Bu bölgelerde yaygın olan "beyaz koyuna beyaz köpek" geleneğinin muhtemelen en doğudaki başlangıç noktasıdır. Türk tarihine baktığımızda Evliya Çelebi, Seyahatnamesi'nde cesaretini ve çobanlarıyla olan yakın ilişkisini övdüğü "Ankara Tiftik Keçisi Köpeği'nden" bahseder. Bulunduğu bölge ve Tiftik Keçisinin yaygın beyaz rengi nedeniyle Seyahatname, bize Akbaş'dan bahsedildiğini düşündürecek en eski tarihi kayıt olabilir.

1903-1906 tarihleri arasında İngiltere'nin Türkiye'deki askeri konsülü olan Albay A.F. Townshend 1910 tarihli kitabında Batı Anadolu'nun dağ köylerinde Collie'ye benzer; ama bir adamı atından indirecek kadar cesur beyaz köpeklerden bahsetmiştir.

Akbaş'ın bir ırk olarak ilk defa 1970'lerin sonlarında Türkiye'de Amerikan askeri atışması olarak görev yapan David ve eşi Judie Nelson tarafından Eskişehir ve civarında fark edilmiş ve 80'lerin başlarında Amerika'ya

götürülerek Akbaş adıyla dünyaya tanıtılmıştır. Irkın ülkesi Türkiye’de popülerliğinin başlaması 90’ların ortasına kadar gerçekleşmemiştir.

ÖNEMLİ ORANLAR:

- Kafatasının uzunluğu genişliğinden biraz fazladır.
- Somak kafatasından biraz kısadır.
- Somak ve kafatası çizgileri dışbükeydir.
- Vücut uzunluğu omuz yüksekliğinden sadece biraz uzundur.
- Göğüs derinliği omuz yüksekliğinin yarısı ya da çok az altıdır.
- Sırt çizgisi sağrıya doğru hafif yükselir.

GENEL GÖRÜNÜM: Vücut kareye yakındır.Sağlam ve güçlü yapısı uzun süreler güç coğrafyalarda hareket etmesini mümkün kılar. Kürkü diğer Avrupalı beyaz sürü köpeği kuzenleri kadar uzun değildir.

KARAKTER: Korumakla görevlendirildiği insan ve hayvanlara karşı toleranslı ve sevgi doluyken tanımadığı insanlara karşı şüphesidir. Sahibi varken ve bölgesi dışında sakindir bu sebeple insana nedensiz saldırganlık göstermemelidir. Sürü koruma bağımsız karar verebilen bir karakter gerektirdiğinden mesafeli görünebilir. Üretimi fiziksel sağlamlığının yanı sıra sürüye bağlılığı ve onu dış tehlikelere karşı koruma güdüsünün güçlülüğüne dayalı kriterlere göre yapılmalıdır.

KAFA

Kafatası:Kafa, omuz yüksekliğinin yaklaşık % 40’dır. İriliği vücutla orantılı olmalıdır. Kafatasının uzunluğu genişliğinden biraz fazladır.Hafif yuvarlak ve zarifçe somağa doğru daralır. Üst kısmı kubbesmi ve belirgin yuvarlak olmamalıdır. Oksipital çıkıntı ve alın çizgisi çok belirgin değildir. Kaşlar orta derecede belirgindir.

Alın çıkıntısı: Hafifçe belirgindir.

YÜZ BÖLGESİ:

Somak: Somak uzunluğu kafa uzunluğunun %40-44’ü. Bu da onu kafatasından biraz kısa ve güçlü kılar. Burun kısmına doğru kademeli olarak daralarak hafif bir kama şekli oluşturur. Gözlerin altı doludur. Alın çıkıntısından buruna doğru somak hattı hafif eğimlidir.

Burun: Burun delikleri iyi gelişmiş ve geniştir. İçi her zaman koyu pigmentli olmalıdır. Tercih edilen renk siyahtır; ancak kahvrenge de kabul edilebilir. Kış aylarında burun pigmentasyonunda solma görülebilir. Burun somak çizgisinin altında ya da üzerinde olmamalıdır.

Dudaklar: Orta kalınlıkta ve sıkıdır. Üst dudaklar alt çeneyi hafifçe kapatır. Alt dudaklar sarkık olmamalı; dudakların birleştiği ağız köşesi kapalı olmalıdır. Dudak kenarları ve iç mukoza dokusu koyu renklidir.

Çeneler/Dişler: Diş basışı Makas olmalıdır. Kerpeten çene kabul edilir. Dişler güçlü ve çene kemiğine sıkıca oturmuştur. P1 ve M3 eksikliği değerlendirmeyi etkilemez.

Gözler: Mümkün olduğunca koyu renkli ve badem şeklindedir. Yuvarlak olmamalıdır. Kafanın tam önünde konumlu değildir, arası mesafeli ve hafif çekiktir. Göz kenarları koyu renklidir. Göz altları sarkık değildir.

Kulaklar: Göz çizgisi üstünden bağlantılıdır. Eğer kesik değilse, sarkık, üçgen ve kulak uçları yuvarlaktır. Kıvrılma çizgisi kafatasının üst çizgisinin üstüne çıkmamalıdır. Yanaklara yakın taşınır. Kulaklar kafa uzunluğunun % 45-50'si kadardır.

BOYUN: Orta uzunlukta, güçlü, deri sıkı ve sık tüylerle kaplıdır. Erkeklerde hafif deri sarkıklığı görülebilir. Vücuda bağlantı açısı 30 dereceden fazla olmamalıdır. Boyundan vücuda bağlantısı düzgün ve sağlamdır.

VÜCUT:

Genel Görünüm: Güçlü, dengeli ve sağlam yapılıdır. Hantal veya çelimsiz görünmemelidir. Vücut kareye yakındır. Göğüs derinliği omuz yüksekliğinin yarısı ya da çok az altıdır. Sırt çizgisi omuzdan sağrıya doğru hafif yükselme gösterir.

Omuzlar: Güçlü ve hafifçe belirgindir.

Sırt: Güçlü ve kaslıdır. Sıkı, ama uzun (sallı) değildir. Hareket esnasında mümkün olduğunca düz kalmalıdır.

Sırtın Kaburga Bölümü: Güçlü, düz ve bele sıkıca bağlıdır.

Bel: Sağrıya ve sırtın arka kısmına güçlü kaslarla sıkı bir şekilde bağlıdır. Kısa olmalıdır. ancak dişilerde biraz uzun olabilir. Belin üst kısmı hafif kavislidir.

Sağrı: Orta uzunlukta ve güçlüdür, omuz yüksekliğinin yaklaşık 1/3 kadardır.

Göğüs: Orta derece geniş ve hafif kavislidir, silindirik değildir. Derinliği dirsek hizasında veya çok az yukarıda olabilir.

Alt çizgi: Göğüs kafesinin hemen altından vücudun arka kısmına doğru kademeli olarak hafifce yükselir. Karın hafif içe çekiktir; fakat tazi formunda olması istenmez.

KUYRUK:Vücut üst çizgisinin devamı görünümündedir ve orta yükseklikte bağlantılıdır. Vücuda bağlantı noktası kalın uca doğru hafifçe incilir. Sakinken aşağıda taşınır. Ucu hafif kıvrıktır; ancak uzatıldığında kuyruk ucu topuklara kadar uzanmalıdır. Hareket halinde ya da dikkat kesildiğinde yukarıda ve çember halinde taşınır. Dik olmamalı ve çember, köpeğin yanına düşmemelidir.

ÖN VE ARKA BACAKLAR:

ÖN BACAKLAR:

Genel görünüm:Birbirine paralel, güçlü ve kaslıdır.

Kürek kemiği: Güçlü ve orta uzunlukta. Omuz açısı 90 ila 110 derece arasındadır. Vücuda sıkıca bağlantılıdır.

Üst Kol: Güçlü ve kaslı, bedene güçlü bir şekilde bağlıdır. Uzunluğu kürek kemiği uzunluğuna yakındır.

Alt Kol: Yere dik ve güçlüdür. Dirsek açısı 110 ila 135 derece arasındadır. Dirsekler vücuda yapışık olmalı. Gevşek; içe ya da dışa dönük olmamalıdır.

Bilekler:Dikeyde 20-30 derece oluşturur. Karşıdan bakıldığında düz ve birbirine paralel görülmelidir.

Patiler: Yuvarlakça; parmaklar güçlüdür. Tırnaklar koyu renklidir. Tabanlar elastik; ama sağlam. Mümkün olduğunca koyu pigmentli olmalıdır.

ARKA BACAKLAR:

Genel görünüm: Güçlü ve birbirine paraleldir. Hareket halinde esnek olmalıdır.

Baldırlar: Birbirine paralel ve kaslıdır. Uzunluğu omuz yüksekliğinin yaklaşık % 30'udur.

Diz: Diz açısı 110°-130° dir.

Alt baldır: Güçlü, birbirine paraleldir. Uzunluğu omuz yüksekliğinin yaklaşık % 33'üdür.

Topuklar: Güçlü ve yere sağlam basar. Topuklar birbirine paralel olmalıdır. Topuk yüksekliği omuz yüksekliğinin % 25-35'udur. Topuk açısı 120-155 derecedir.

Bilekler: Güçlü; ancak rahat hareketi mümkün kılacak esnekliğe sahiptir. Yüksekliği topuk yüksekliğine bağlıdır.

Arka ayaklar: Karşıya bakar ve birbirine paraleldir. Ön patilerden daha uzundur. Tırnaklar koyu renklidir. Mahmuz olabilir.

YÜRÜYÜŞ: Sürü başındayken sakince yürürken hızlandığında orta tırısı tercih eder. Bacaklar minimum enerjiyle maksimum mesafe katetmelidir. Kafa, sırt çizgisi ya da sırt çizgisinin çok az üzerinde taşınır. Hareket halinde bel düzlüğünü kaybetmemelidir. Arka bacakların itişisi güçlü olmalıdır. Akıcı ve rahat yürüyüşe sahip olmayan köpekler ne kadar güzel olurlarsa olsunlar puan kaybederler.

DERİ: Vücudu sıkıca sarar. Erkeklerde hafif boyun altı sarkıklığı kabul edilebilir. Deri mümkün olduğunca lekeler halinde ya da tamamen koyu renkli olmalıdır. Tüm görünen deri (burun, göz kenarları, dudaklar, pati altları) tercihen siyah ya da koyu kahverengidir, daha açık pigmentasyon kabul edilmesine rağmen tercih edilmez.

KÜRK:

Tüyler:Vücut4 ila 7 cm arası uzunlukta “çift katmanlı” ve düz bir kürkle kaplıdır. Avrupalı kuzenleri kadar uzun değildir. Karın kısmı çok tüylü değildir. Kafa ve kulaklardaki tüyler kısadır. Kuyruğun alt kısmında tüyler uzun olabilir.

Renk:Köpek tamamen beyaz olmalıdır. Kulak ve sırtta mevsimine göre hafif sarı gölgeler kabul edilebilir; ancak bu gölgeler leke halinde olmamalıdır.

BOY VE AĞIRLIK:

Omuz yüksekliği: Erkeklerde 67- 72 cm; dişiler 65-70 cm arasındadır. Akbaş fenotipinin dışına çıkacak ve sağlıklı çalışmasını olumsuz etkileyecek boyutlardan kaçınılmalıdır.

Ağırlık:Kilosu köpeğin boyuyla orantılı ve atletik yapısına uyumlu olmalıdır.

HATALAR:Yukarıda bahsedilen noktaların harici hata olarak kabul edilir. Hatanın derecesi hatanın seviyesiyle doğrudan bağlantılıdır.

CİDDİ HATALAR:

- Irka uygun olmayan kafa ve ifade
- Hantal veya çelimsiz köpekler
- Yuvarlak, kafanın önünde konumlu ya da patlak gözler
- Dik ya da tam sarkık olmayan kırık kulaklar
- Çok uzun ve çok kısa kürk
- Sarı gözler.
- İnek topuğu (birbirine paralel; yere dik olmayan topuk yapısı)
- Dalgalı kürk yapısı

DİSKALİFİYE SEBEBİ HATALAR :

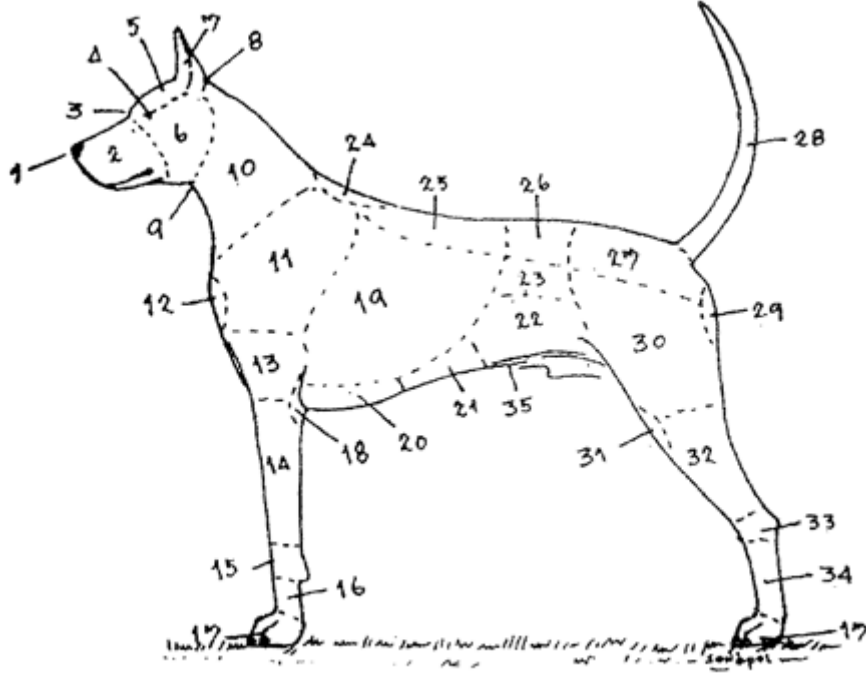
- Saldırgan ya da aşırı çekingen köpekler.

- Belirgin fiziksel ya da davranışsal anormallik gösteren her köpek diskalifiye edilmelidir.
- Tek testisli ya da tamamen testissiz erkek köpekler
- Eksik ya da tamamlanmamış dişler (M3, üçüncü azılar ve PM1 ilk ön azılar hariç)
- Alt kürkün olmayışı
- Kesik kuyruk
- Minimumun altındaki yükseklik.
- Çenelerin alttan ya da üstten kapanması.
- Albinizm (Pigmentasyon yoksunluğu).
- Mavi göz, farklı renklerde gözler
- Kürkte hafif sarıdan başka renkte lekeler, gölgeler

N.B.:

- Erkek köpeklerde keseye tam olarak düşmüş iki normal testis olmalıdır.
- Sadece kabul edilmiş ırk konfirmasyonuna sahip, işlevsel ve klinik olarak test edilen köpekler üretimde kullanılmalıdır.

KÖPEKLERDE DIŞ YÜZEY TERMİNOLOJİSİ

1. BURUN UCU	20. GÖĞÜS ALT BAĞ KEMİĞİ
2. SOMAK	21. DÖŞ (BÖĞÜR)
3. STOP	22. KARIN
4. GÖZ	23. ÖN ve ARKA BAĞLANTI BOŞLUĞU
5. KAFATASI	24. CİDAGO – OMUZ KEMİĞİ (KÜREK KEMİĞİ UÇ NOKTASI)
6. YANAK	25. SIRT
7. KULAK	26. BEL
8. ART KAFA KEMİĞİ	27. SAĞRI ,KUYRUK SOKUMU
9. BOĞAZ	28. KUYRUK
10. BOYUN	29. SOKUM
11. KÜREK KEMİĞİ	30. UST BUT
12. ÖN OMUZ EKLEMİ	31. DİZ – DİZ EKLEMİ
13. ÜST KOL	32. ALT BUT - BALDIR
14. ÖN KOL	33. TOPUK
15. ÖN BİLEK EKLEMİ	34. ARKA AYAK BİLEĞİ
16. ÖN BİLEK	35. ARKA PATI
17. ÖN PATİ(PARMAK UÇLARI)	
18. DİRSEK	
19. GÖĞÜS VE GÖĞÜS KAFESİ	

AKBAS YAVRU SEÇERKEN DİKKAT EDİLECEK KRİTERLER

@ Ocak 2016

Damızlık yavru seçimi en tecrübeli üreticiler için dahi kolay değildir. Bu nedenle yavruların seçeresi iyi incelenerek önceki nesillerin güçlü ve zayıf noktaları iyi değerlendirilmelidir. Bu kısaca yatırımın sadece elimizdeki köpeğe değil aslında onun seçeresine yaptığımızın kanıtıdır. Bir yavru sadece ne belirli bir ırka mensup olduğu ne de bir seçereye sahip olduğu için değerlidir. Buz dağının görünen yanı olan o ufacık yavru aslında seçeresinde bir önceki nesillerin genlerini bize vaad etmektedir.

Bir batımdaki yavruların değerlendirmesini yaparken aşağıdaki kriterleri rehber olarak kullanabilirsiniz.

Öncelikle karakter:

Köşeye saklanan, huzursuz huzursuz herşeye havlayan hatta o yaşta ellenmeye saldırganlıkla karşılık veren yavrudan uzak durun. Aradığınız meraklı, ani gürültü ya da tanımadığı bir objeyle karşılaştığında bunun stresıyla başa çıkabilen (önce şaşırır da kendini toplayabilmeli hatta idealde gidip keşfetmeye çalışmalıdır), aşırıya kaçmadan hareketli, insan kontağından hoşlanan bir yavru olmalıdır. Eğer sürü köpeği olacaksa daha bağımsız ve kendine yeten bir yavruyu insana fazla yakın olmaya hevesli olana; daha sakin ve çekinik (korkak değil) karakterliyi daha baskına tercih edebilirsiniz.

Fiziksel olarak:

Üreticilerin büyük bir kısmı 2 aylık yavrunun vücut oranlarının erişkin oranlarıyla neredeyse aynı olduğunu

düşündüğünden 8.hafta yavru seçmek için uygun bir zaman olarak algılanır. Öte yandan, ırkların büyüme hızlarının farklılıkları söz konusu olduğunda farklı boyuttaki ırklar için bu sürede değişiklik ön görünler de vardır. Genellikle iri ırklarda 8.haftadan sonra vücut oranlarında değişimler olacak şekilde gelişme gerçekleşeceğinden ortalama 8.hafta Akbaş için de uygun görülebilir.

Yine de unutulmamalıdır ki gerçek damızlık yavru ergenliği bitinceye kadar gerçek erişkin kalitesini göstermeyebilir. Yani yavruyken yolunda görünen anahtar noktalar dişlerini

değiştirdikten ya da ergenlikten sonra değişerek en tecrübeli üreticinin bile üzülererek yalnız yavruyu tutup en kalitelisini elden çıkardığının farkına varmasına neden olabilir. Bu risk asla kulak arkası edilmemelidir. Çoğu üretici tüm yavruları bu kadar uzun süre elde tutamayacağından üreticiler için bu her batımda alınan bir risktir.

Kafa:

Kafaya tepeden bakın.Kafatasının eni ve boyunun oranına dikkat edin.Uzunluğu eninden biraz fazla olmalıdır.Aksi takdirde kafa olması gerekenden daha çok yuvarlaklaşıp gözlerin ve somağın (ağız kısmı) konumunu etkileyecektir.Kafatası somaktan sadece biraz daha uzundur.

Kafaya cepheden baktığınızda ifadenin doğruluğu önemlidir.Koyu renkli ve "badem" şeklindeki gözlerin kafada hafif çekik konumlanan yavrularla başlayın.

Kafatasının yuvarlaklığının somaktan daha belirgin olduğu yavrularda gözler bademden çok yuvarlakçadır ve hafif çekik olmak yerine direkt karşıya bakan önden konumludur.Göz altları kesinlikle sıkı olmalıdır.Alın çıkıntısı belli belirsiz olmalıdır; ancak bu noktada kaşların belirginliğine de dikkat etmelisiniz.Belirgin kaşlar gözlerin biçimini daha yuvarlakça tutarken hafif çekik konumunu olumsuz etkileyebilir.Somak, Collie misali aniden incelmemeli ya da uzamamalıdır.Bu nedenle göz altlarının dolu olduğundan emin olun.Dudaklar çeneleri örtecek şekilde; ancak asla sarkmaya meğilli olmamalıdır.

Profilden bakıldığında kafatasının üzerinden geçen hayali çizgi somakla paralel değildir. Hafif dışbükey olmalıdır

Dişler her ne kadar hala süt dişleri ve gelecekte değişme riski olsa da bu yaşta makas ya da kerpeten kapanmalıdır. Derecesine bağlı olarak alt ya da üst çenin diğerinin önünde kapandığı yavruya elenecek gözüyle bakılmalıdır.

Akbaş beyaz bir ırk olduğundan

pigmentasyon çok önemlidir.Bu onun genetik olarak zayıflamasının önündeki engellerden biri olarak görülmelidir. Burun, göz kenarları, dudaklar tamamen siyah ya da koyu kahve; pati altları ve deride bu renkler mümkün olduğunca fazla olmalıdır.

Kulaklar göz hizasının üzerinde; kıvrık ve tam aşağı sarkıktır.Yana doğru kırık olan yavrular çok istisnai kalitede olmadıkları sürece elenmelidir.

Yürüyüş:

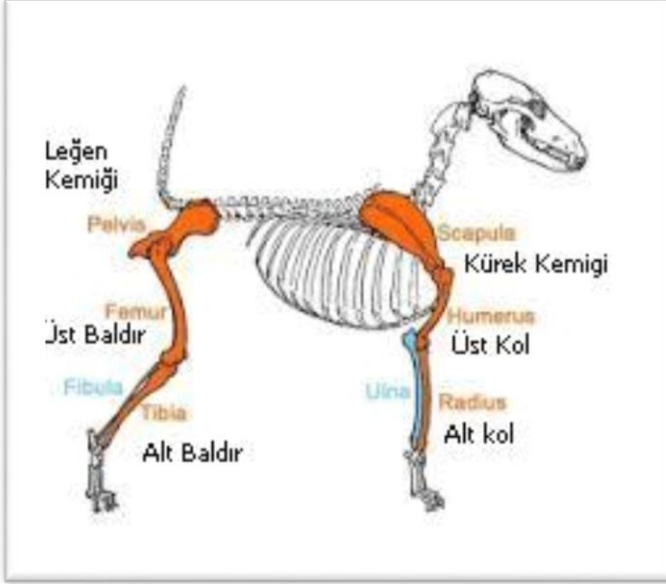
8. haftada artık yavrular tipik hoplayıp yuvarlanan yürüyüşlerini daha koordineli bir tırısaya dönüştürmesi gerekir. Yavruları iyi izleyin ve A noktasından B noktasına rahat bir tırısaya sergileyen yavruları listenin en başına yerleştirin. Muhtemelen bu yavrular bu yaşta diğer kardeşlerine göre daha dengeli bir iskelet yapısına sahiptir ve aradığımız öncelikle bu olmalıdır.

Değerlendirme Yöntemi:

Yavruların tek tek fiziksel yapısını değerlendirmek için iki yöntem kullanabilirsiniz.Birinci yöntemde bir

arkadaşınızdan yardım isteyip tek tek her bir yavruyu yarışma durumunda

cepheden, profilden ve arkadan resimlerini çekip daha sonra tek tek oturup değerlendirebilirsiniz. Resimlerin köpeğin tam hizasından çekilmiş olduğundan emin olmalısınız.

İkinci yöntem ise yavruyu üzeri kaymayan küçük bir masa ya da sehpanın üzerinde aynı yarışma duruşunda tutarken onu tam karşınızdaki aynadan bakarak değerlendirmektir. Aynanın yeterince geniş ve yakın mesafede olmalıdır ki herhangi bir görsel bozulma olmadan yavruları tam karşınızdaki değerlendirilebilirsiniz.

İki yöntemde de küçük yiyecek parçalarıyla yavruyu sakince istediğiniz pozisyona getirmeniz gerekir. Yavrulara sert davranıp zorlamak sadece o gün

değil daha ilerisi için de olumsuz sonuçlara neden olacaktır.

Bu iki yöntem için de her zaman yavruların hepsinin ortamda kontrol edilebilmesi için bir ya da iki kişiden destek almak idealdir.

Vücut Kısımının Değerlendirmesi

Yavruya cepheden baktığımızda dirseklerin göğse yapışık ve bacakların yere dik indiğinden emin olun. Dirsekler içe ya da dışa dönük olmamalı, bacaklar da parantez bacak diyeceğimiz yapısal bozukluğa sahip olmamalıdır. Patiler en genel tabiriyle gevşek değil; sıkı ve elastik olmalıdır. Göğsün ortasındaki ön göğüs kemiği (prosternum) küçük bir çıkıntı olarak görülür olmalıdır.

Profilden baktığımızda öncelikle boyun uzunluğuna bakın. Kafa uzunluğuna yakın ve hafif kavisli olması gerekir.

Omuz açısı çok önemlidir. Kürek kemiği (skapula) ve üst kolun (humerus) uzunlukları birbirine yakın olmalı ve kürek kemiğinin tepe noktasından aşağı inen görünmez dik çizgi dirseğe ya da idealde dirseğin biraz gerisine düşmelidir. Omuz açısına baktığımızda bu üçgenigörebilmemiz önemlidir.

Omuz yüksekliği yaklaşık olarak ikiye bölündüğünde göğüs kısmı üst yarıyı bacak uzunluğu alt yarıyı orantılı bir şekilde paylaşmalıdır. Bileklerin güçlü ve esnek olması önemlidir. Hafif eğimlidir. Şişik, aşırı yatık ya da terrier gibi dik olması hatadır.

Sırt çizgisi kuyruk sokumuna doğru hafif yükselir.

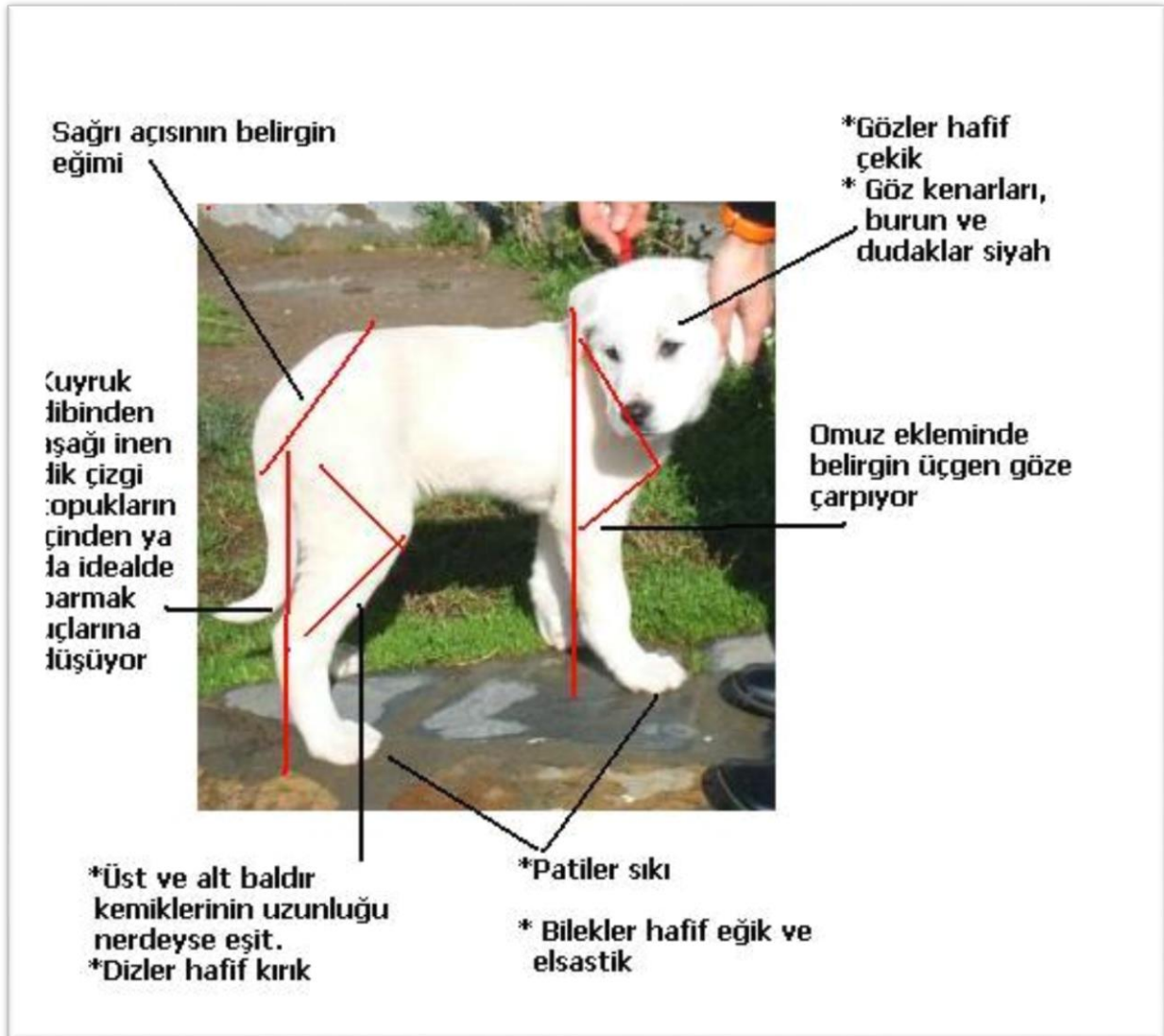
Kalça eklemi omuz eklemiyle orantılı olmalı; hareket halinde birbirini tamamlayabilmelidir. Üst (femur) ve alt baldır (tibia) kemikleri uzunlukları birbirine yakın olmalıdır. İkisinden birinin diğerinden çok daha kısa olması diz açısının dikleşmesine neden olacaktır. Bu arzu edilen birşey

değildir.

Kuyruk altından yere dik inen görünmez bir çizgi topukların içinden ya da idealde parmak uçlarına denk gelmesi gerekir. Üst ve alt baldır kemiklerin birbirine oranını kontrol etmeden bu çizginin doğruluğunu iyi değerlendiremeyeceğimizden yeterince tecrübeli değilseniz kolaylıkla dik diz açılı bir yavruyu bir diğerinin önüne geçirebilirsiniz.

Topuklar yere dik ve birbirine eşit mesafede olmalıdır. Ön patilerde olduğu gibi arka patilerin de içe ya da dışa dönük olması yapısal hatadır.

Yukarıda da söylediğimiz gibi tüm bu

açısız kriterlerin uyumu muhakkak yavru hareket halindeyken bütünsel olarak değerlendirilmelidir.

Son olarak kürke baktığımızda erişkin halini göz önüne getirebilmemiz gerekiyor. Akbaş muhakkak çifte katmanlı bir kürke sahip olmalı ve erişkindeki tüy uzunluğu 4-7 cm arasında olmalıdır. Bunu anlamak için en azından yavruların annesine bakmadan karar veremeyebilirsiniz. Çok ince tüylü ve alt kürkten yoksun yavrular kadar aşırı tüylü yavrular da elenmelidir. Yukarıda yaptığımız tüm değerlendirmelerin öncelikle yavruların anne ve babasına bakarak ve mümkünse soyu geri takip ederek

mümkün olduğunca teyit edilmesi önemlidir. Kalıtım tamamiyle kontrol altına alınabilen bir şey olmadığı unutulmamalıdır. Her ne kadar bir çeşit genetik zarar atılıyorsa da seçerenin iyi okunması ve yavruların tek tek değerlendirmesi bizi belirsizlik karşısında bir adım ilerde ve aydınlıkta tutmanın tek yoludur.

SÜRÜ KÖPEKLERİ İÇİN ÇALIŞMA TESTİ MÜMKÜN MÜ?

Ara ara sürü koruma köpeklerinin çalışma potansiyellerinin test edilmesi konusu açılıyor. Haklı olarak. GÜDÜ, av hatta terrier ırklarının çalışma testleri var. Damızlıklar buna göre seçilebiliyor; ancak sürü köpekleri değişken

şartlarda çalışan hayvanlar. Buldukları bölgenin vahşi hayvan popülasyonu ve çeşitliliği, korumakla yükümlü olduğu hayvan tipi (keçiden lamaya), koruma sahasının coğrafik koşulları, birlikte çalıştığı diğer

köpeklerle uyumu ilk akla gelenler.Bu dört ana başlık bile pek çok alt başlığa bölünebilir.Bu nedenle sürü köpeklerini değerlendirmenin en ideal yolu binlerce yıldır olduğu gibi sürülerinin başında olmalıdır.

Köpeği suni bir ortamda tanımadığı bir avuç koyuna ve uzaktan kokusu gelen tutsak bir kurt ya da ayıya tepkisine bakarak değerlendirmek gerçekçi sonuçlar vermez.

Gözü pek bir Jack Russel'da bu durumda kıyameti koparabilir. Öncelikle sürünün köpeği köpeğin de

sürüyü kabul etmesi kendi başına bir süreçtir. İkincisi köpeğin ya da köpeklerin vahşi hayvan tehlikesi karşısında nasıl iş birliği yaptıkları gene iç güdüsel ve birden fazla duruma bağlı tepkiler.Köpekler bağımsız karar verip birlikte hareket etmesi gerekiyor.Çobanla olan ilişkileri de cabası.Tüm bunları bilimsel ve kendini tekrarlayan bir test geliştirilmesinin önünde engel.Dediğim gibi tek çare hayvancılığımızı korumak ve sürülerimizi geleneksel olarak cobanlarımıza ve köpeklerimize emanet etmeye devam etmek.Gerisi asırlardır olduğu gibi kendisinden gelecektir.

Köpeklerde Tırs

Primalpaws.com `daki orjinalinden adapte edilmiştir.

Konumuz köpeklerde en sık gözlemleyeceğimiz yürüyüş stili olan tırs (trotting). Bu değişimlerin büyük çoğunluğu atlara ait terminolojiden adapte edildiğinden çevirisini de ona göre yapmaya çalışıyorum.

Tırs, köpeğin zıt taraftaki bacaklarını aynı anda öne hareket ettirdiği (sol ön ve sağ arkanın birlikte öne hareket etmesi gibi) orta süratte bir yürüyüş biçimidir. Bu yürüyüş stili minimum enerjiyle maksimum yol kat edilmesini sağladığından köpek için oldukça ekonomiktir .Ayrıca köpeğin vücudunun sağ ve sol tarafının dengesine ihtiyaç duyduğundan köpek için harika bir egzersiz aracıdır.

Özellikle de uzun bacaklı ırklar hızları arttıkça bacakların vücutlarının tam altındaki orta bir çizgiye getirirler. Bu, onlara "single tracking" denen (henüz Türkçesi çevrilmedi) bir denge sağlar. Patilerin yere değdiği noktada birbirlerine yaklaşır.

Bu, pek çok köpekte yandan bakıldığında sol ön ayak yerden kaldığında sol arka ayak onunla aynı yere basar anlamına gelir. Bu da bir V seklı ortaya çıkarır.

Böylece katedilen mesafe maksimuma çıkarken bacaklar birbirine müdahale etmez.Köpek bacakları birbirine dolasmadan en uzun adımı atmak ister.Doğru tırıs yürüyebilen dengeli köpeklerde olan tam da budur.Bu köpekler profilden bakıldığında harika bir ritimle yürür.

Diğer köpekler ise arka ayaklarını ön ayaklarının önünde bir noktaya basarlar.Bu genelde gözden kaçır; yeterince değerlendirilmez ya da iyi anlaşılmamış bir konudur.Görüntü şudur:

Köpek omuz açıları ve arka bacak açıları birbirine uyumlu olmadığı için böyle yürümek zorunda kalır.Bu durum köpeklerin arka bacaklarının ön bacaklarıyla aynı düzlemde olmalarına rağmen önlerinde hiç bir engel olmadığı için daha öne uzanmaya zorlar.Dengesiz açılara sahip çoğu köpek, arka ayakları ön ayaklarınca engellendiğinden tırısta yürümeyi asla öğrenmeyebilir.Bu köpekler tırısta yürümekten kaçındıkları gibi dengeli görünmezler ve "pacing" denen aynı anda aynı taraftaki bacaklarını hareket ettirdikleri yürüyüşe başvurmak zorunda kalırlar.

Uzun süre arka bacakların öne fazlasıyla uzandığı bu yürüyüş sırt ve omurgaya baskı yapacaktır.Bu da ilerki yıllarda ağrılara neden olabilir. Özellikle de iş köpekleri yüksek fiziksel stres altında olduklarından bu durum onlar için daha da büyük bir sorundur. Üreticilerin önceliği ırklarının karakteri olduğu kadar rahat hareket kapasitesini de korumak olmalıdır

Akbas'ın hepimize ihtiyacı var.

Derneğimiz kayıtlar, üretim, davranış ve Akbas'la alakalı pek çok konuda bilgi paylaşıyor.

AKAD'a üye olmak isterseniz [Facebook](https://www.facebook.com/groups/97316338705/)'da

www.facebook.com/groups/97316338705/ 'dan bizlere ulaşabilirsiniz.

XYLITOL'un HİC DE TATLI OLMAYAN TARAFI!

Nancy Pierce

Pet Zehirlenme Yardım Hattına göre, Xylitol zehirlenmesi köpeklerde en yaygın sekizinci zehirlenme nedeni. Hayvan Zehir Merkezi, Xytitol'u 2013'ün en zehirli evcil hayvan zehirlenme nedenlerinden biri olarak listeledi. Kısa bir süre önce Atlantik Veterinerlik Koleji'nde (Prens Edward Adası, Kanada) bir köpek Xylitol ile pişirilmiş ev yapımı kurabiyelerden verildiği için yaşamını yitirdi.

Xylitol nedir?

Xylitol, özellikle de şeker hastaları ya da kalorisi düşük besinlerle beslenmesi gereken kişiler tarafından yaygın olarak şekerin yerine kullanılan bir maddedir. Son birkaç yılda kullanımı gözle görülür bir biçimde artış göstermiştir. Doğada bazı böğürtlen çeşitlerinde, erikte, bazı sebzelerde ve sert ağaç meyvelerinde bulunur. Ticari

olarak çoğunlukla huş ağacı ve mısır koçanından elde edilir ve beyaz şekerle dönüştürülür. Süper marketlerde ve eczanelerde Xylitol şekerli sakızlar, şekerli şekerlemeler, naneli şekerler, fırınlanmış hamur işleri, öksürük şurupları, vitaminler, balık yağları, fıstık ezmesi, gargara ürünleri, diş macunları ve diş beyazlatıcıları gibi pek çok üründe bulunur.

Xylitol'u ayrıca yüksek oranlarda evde pişirdiğimiz yiyeceklerde de bulabilirsiniz. Eğer Akbaşınıza balık yağı tabletleri veriyorsanız içeriğini kontrol etmenizi öneririm. İmalatçılar sık sık formüllerde küçük değişiklikler yaptıklarından yiyeceklerin içeriğini iyice kontrol edilmesi büyük önem taşımaktadır. Xylitol bazı etiketlerde "şeker alkolü" olarak geçmektedir.

Köpeklerde Xylitol Zehirlenmesi

Xylitol insan kullanımında güvenli olsa da en küçük miktarlarda bile olsa köpekler için zehirlidir. Pet Zehirlenme Yardım Hattının raporuna göre

köpekler en sık şekerli sakız yutarak zehirlenmektedir. Şekerli sakızdaki Xylitol miktarı markadan markaya değişiklik gösterse de genellikle bir adet sakızda en az 1 gram Xylitol bulunmaktadır. Akbaş boyutundaki bir köpek için beş ya da altı sakız yutmak ani ve şiddetli hipoglisemik tepkiye neden olmaya yetmektedir.

Köpeklerde Xylitol Zehirlenmesi Belirtileri

Xylitol tüketildikten sonra 20 ile 30 dakika içinde belirtiler kendini gösterse de miktara ve diğer değişkenlere bağlı olarak belirtiler saatler sonra da ortaya çıkabilir. Hipoglisemi belirtileri aşağıdakilerden biri ya da birkaçı olabilir:

- Kusma Kasılmalar
- Titremeler Koma
- Halsizlik / yığılma / yürümekte zorluk çekmek

Xylitol zehirlenmesi hemen veteriner hekim müdahalesi gerektiren bir durumdur. Hemen müdahale edilmediğinde ya da aşırı dozlarda alındığında hipoglisemik belirtiler başladıktan kısa bir sonra karaciğer yetmezliği ve ölüm, görülebilir.

Mümkünse bir arkadaşınıza veteriner hekiminizi arattırarak köpeğinizin durumundan ve Xylitol zehirlenmesi şüphesinden bahsedip hazırlıklı olmasını sağlayabilirsiniz. Belirtiler başladıysa kusturmak iyi bir fikir olmasa da erken safhalarda veteriner hekiminiz sizden köpeğinizi kusturmanızı isteyebilir. Bunun için %3 hidrojen peroksit kullanabilirsiniz.

Belirtiler ortaya çıkmadan ya da çok şiddetlenmeden müdahale edilirse köpeğin kurtulma şansı yüksektir.

Önlemler

Bizler gibi köpekler de tatlıdan hoşlanır. Bu, insan yemeklerine yakın durmak istemelerinin nedenlerinden sadece biridir.

- Xylitol içeren ürünlere ulaşamayacağı yerlere kaldırın. Akbaş çüsesinde bir köpek kolaylıkla dolapları açabilir.
- Düzenli olarak ürün etiketlerini kontrol edin. "Doğal yolla tatlandırılmıştır" gibi ibarelere karşı dikkatli olun.
- Köpeğiniz için sadece köpek diş macunu kullanın.
- Kullanılmış şekerli sakızları ulaşamayacakları yerlere atın.
- Evde her zaman taze %3 hidrojen peroksit bulundurun.

Kaynaklar:

Köpeklerde Xylitol Zehirlenmesi – www.vcahospitals.com/main/pet-health-information/article/animal-health/xylitol-toxicity-in-dogs/4340

Top Ten Pet Poisons – Pet Poison Helpline – www.petpoisonhelpline.com/pet-owners/basics/top-10-pet-poisons/

Xylitol – Pet Poison Helpline – www.petpoisonhelpline.com/poison/xylitol

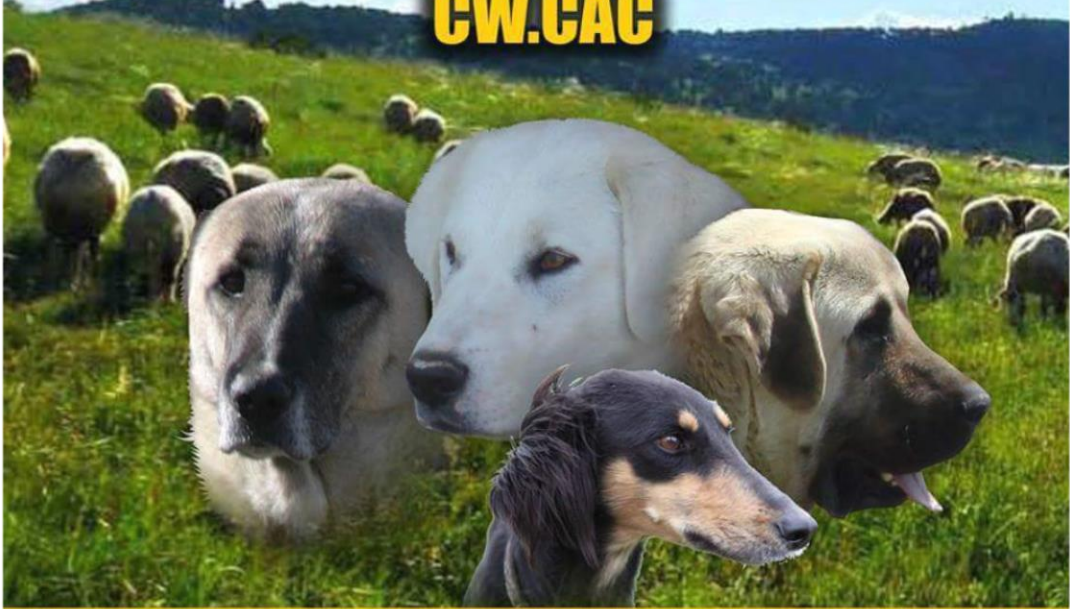
Household Medications for Dogs and Cats. Akbash Sentinel, Volume 99, 2014

15.Mayıs.2016

IV. Türkiye Yerli Irklar Yarışması CW.CAC

Yarışma Yeri / Show Place: Osmangazi Üniversitesi,
Meşelik Kampüsü Kahve Sefası Ön Alanı - Odunpazarı, Eskişehir.

2015 yılı birincilerinden Kasim Kulaya ait Akkus ve Oguzhan Inel'e ait Pamuk

**Akbas Coban Kopeklerini Koruma ve Arastirma Dernegi
(AKAD)**